

Looduskaitse tulemuslikkuse hindamine

Keskkonnaamet

Kasti lahe hoiuala
2026
Andres Miller

Üldinfo

Küsimus	Vastus
Kaitstava loodusobjekti nimi	Kasti lahe hoiuala
KKR kood	KLO2000312
Asukoht (maakonnad)	Saare maakond
Kaitse alla võtmise aeg (ala moodustamise aasta)	2007
Vöönd(id):	
loodusreservaatide arv	ei kohaldu
loodusreservaatide kogupindala	ei kohaldu
sihtkaitsevööndite arv	ei kohaldu
sihtkaitsevööndite kogupindala	ei kohaldu
piiranguvööndite arv	ei kohaldu
piiranguvööndite kogupindala	ei kohaldu
IUCN kategooria(d)	VI
Natura 2000 võrgustiku alad	Kasti lahe linnu- ja loodusala
Kaitseala valitseja	Keskkonnaamet
Kogupindala (ha)	3437,85
Maismaa pindala (ha)	1005,38
Eraomandis oleva maa pindala (ha)	765,73
Kaitsekorralduskava nimi	Kasti maastikukaitseala, Kasti lahe hoiuala ja Tulpe merikotka püsielupaiga kaitsekorralduskava; Pärandniitude tegevuskava
Kaitsekorralduskava tegevuskava periood	2012-2021; 2021-2027
Tulemuslikkuse hindaja nimi	Andres Miller
Tulemuslikkuse hindamise aasta	2026
Tulemuslikkuse hindamise kuupäev (pp.kk.aaaa). Kui hindamistabelit on värskemate andmete põhjal täiendatud, lisada ka uuendamise kuupäev ja vastava küsimuse number.	03.07.2026
Eelmise hindamise aeg (pp.kk.aaaa), s.h METT hindamine	varem hindamata
Loodusobjekti esile tõstmist vääriv tähtsus või eripära piirkonna, Eesti või Euroopa kontekstis* (*täita asjakohasusel)	Lääne-Eesti saarestiku biosfääri programmiala, IBA Kasti laht; väike kattumine Sutu lahe HA-ga (Rassisääre rahu)

Hindamistabel

Valdkond	Teema	Küsimus	Vastus	Vastamisel kasutatud andmeallikas	Selgitused, lisainfo/vastuse põhjendus
Üldine	Üldine	Kas alal on (ajakohane) kava?	Jah, alapõhine kaitsekorralduskava, lisaks kohalduvad liigikaitsekava(d) ja/või elupaiga tegevuskava(d)	EELIS	Kasti maastikukaitseala, Kasti lahe hoiuala ja Tulpe merikotka püsielupaiga kaitsekorralduskava; Pärandniitude tegevuskava
planeerimine	seisund	Kas kõikide ala kaitseväärtuseks olevate liikide esinemise/seisundi info oli kaitsekorraldusperioodi alguses kindlaks tehtud?	Seisund oli määratud <50% väärtustest	KKK	5 suunisliigist (niidurüdi, sarvikpütt, soopart, merivart ja tõmmukajakas) oli mingi info vaid niidurüdi ja tõmmukajaka kohta (LiA piires)
planeerimine	seisund	Kas kõikide ala kaitseväärtuseks (kaitse-eesmärgiks) olevate elupaikade seisund oli kaitsekorraldusperioodi alguses kindlaks tehtud?	Seisund oli määratud 50-90% väärtustest	KKK	12-st elupaigatüübist puuduvad andmed 2 kohta (tüübid 1110 ja 1160); info ei ole hoiuala, vaid loodusala kohta; elupaigatüüpide inventuur toimus valdavalt aastatel 2002-2004 ja täiendavalt 2009. a
planeerimine	seisund	Milline oli liikide seisundi andmete usaldusväärsus ja kvaliteet?	Kesine - <50% seisundi hinnangutest põhineb ajakohastel kvantitatiivsetel andmetel (uuringud, seired, inventuurid, vaatlused)	KKK	liigiandmed pärinevad raamatust Euroopa Liidu tähtsusega linnualad Eestis, EOÜ 2003; EELIS-est ja Mati Martinsonilt
planeerimine	seisund	Milline oli elupaikade seisundiandmete usaldusväärsus ja kvaliteet?	Hea - 50-90% seisundi hinnangutest põhineb ajakohastel kvantitatiivsetel andmetel (uuringud, seired, inventuurid, vaatlused)	KKK	loodusala elupaigatüüpide inventuur toimus valdavalt aastatel 2002-2004 ja täiendavalt 2009. a, info puudus 2 merelise elupaigatüübi (1110 ja 1160) kohta
planeerimine	seisund	Kas eelmisel kaitsekorraldusperioodil/selle kaitsekorraldusperioodi algul tuvastati andmelünki, mis takistasid lähteolukorra (kaitseväärtuste seisundi) kindlaks määramist?	Andmelüngad on põhjalikult kaardistatud ning andmelünkade täitmiseks vajalikud tegevused on selgelt välja toodud.	KKK	KKK: Kasti lahe hoiuala kaitse-eesmärkidenä nimetatud linnuliikide arvukuse andmed on väga lünklikud, kohati on arvukused puudu. Selleks, et kaitse-eesmärkide saavutamist hinnata, on vajalik teostada sügisene ja kevadine rändeloendus ning haudelinnustiku loendus, et selgitada välja liikide arvukus ja jälgida muutusi arvukuses.
planeerimine	seisund	Kas tuvastatud andmelüngad on kaitsekorraldusperioodil täidetud?	Vähem kui pooled andmelüngad (<50%) on täidetud, kuid siiski on veel märkimisväärsed puudused alusandmetes.	EELIS, TABLEAU, KESE	linnuseireid on tehtud, kuid andmed pole enamasti kättesaadavad
planeerimine	survetegurid	Kas ala kõigi kaitseväärtuste osas on survetegurid (otsesed negatiivsed mõjutegurid) tuvastatud?	Survetegurid on kindlaks määratud pooltele või enamale (50% - <100%) kaitseväärtustest	KKK	survetegurid on määratud mereelupaigatüüpidele (1110 ja 1160); linnuliikide osas on kõigi puhul nimetatud ühed ja samad survetegurid (KKK-s "ohutegurid"), mis ei ole aga asjakohane
planeerimine	survetegurid	Kas survetegurite olulisus ja ulatus on kindlaks määratud?	Survetegurite ulatus ja olulisus on kindlaks määratud vähem kui poolte (<50%) kaitseväärtuste puhul ja/või vaid mõne surveteguri puhul	KKK	paljud survetegurid (KKK-s nimetatakse neid ohuteguriteks) on väga üldsõnalised ega ole kaitseväärtuse spetsiifilised
planeerimine	survetegurid	Nimeta ala kõige olulisemad survetegurid?	rohumaade hülgameine; ehitustegevus ja asustus; militaartegevused ja muud inimsekkumised; inimtekkelised veerežiimi muutused; võõr- ja problemaatilised liigid	KKK	majandamise puudumine või alakarjatamine; ehitus- ja arendustegevus; külastajatepoolne tallamine ja häirimine, eriti laidudel ja rannas (linnud!); kuivendamine jm veerežiimi mõjutavad tegevused (süvendamine, täitmine); rebase arvukuse kasv (ohustab linde)
planeerimine	survetegurid	Kas arvesse on võetud ka väljastpoolt kaitseala tulenevaid survetegureid?	Kaitseala piiridest väljaspoolt tulenevaid survetegureid ei ole arvestatud või puudub vastav informatsioon	KKK	puuduvad vihjed välistele surveteguritele (kuid on vihje sarvikpütle, kes pesitseb teadaolevalt väljaspool MKA-d ja HA-d)
planeerimine	eesmärgid	Kas ala elurikkusega seotud kaitseväärtustele on seatud kaitse-eesmärgid?	Ala-spetsiifilised kaitse-eesmärgid on seatud pooltele või enamale (50% - <100%) kaitseväärtustest	KKK	kaitse-eesmärgid on seadmata kaitseväärtustele veealused liivamadala (1110) ja laiad madalad lahed (1160); kõik kaitse-eesmärgid on loodusala, mitte hoiuala põhised

Valdkond	Teema	Küsimus	Vastus	Vastamisel kasutatud andmeallikas	Selgitused, lisainfo/vastuse põhjendus
planeerimine	eesmärgid	Kas kaitseväärtuste kaitse-eesmärgid määratlevad elupaikade ja liikide soovitava seisundi?	Kaitse-eesmärkidega täpsustati elupaikade/liikide soovitatavat seisundit. Sihtväärtused on kas kvantifitseeritud või ajaliselt piiritletud. / Konkreetsed eesmärgid on pooltel või enamal (50% - <100%) kaitseväärtustest.	KKK	KKK on koostatud Kasti lahe loodus- ja linnuala kohta ning kaitse-eesmärgid ei erista siseriiklike kaitstavaid alasid (MKA, HA, PEP); kaitse-eesmärgid on kohati üldsõnalisel (nt pole pindala alati numbriliselt välja toodud)
planeerimine	eesmärgid	Kas kaitse-eesmärgid on seatud ka muudele kaitseväärtustele kui otseselt elurikkust puudutavatele kaitseväärtustele?	Ei ole asjakohane (alal puuduvad vastavad kaitseväärtused)	RT, KKK	hoiuala kaitseväärtuseks on vaid loodusdirektiivi elupaigatüübid ja linnudirektiivi liigid
planeerimine	eesmärgid	Kas kaitse-eesmärke on seatud ka sellistele hüvedele/väärtustele, mis ei ole määrusega ala kaitseväärtuseks seatud?	Jah	KKK	KKK seab rekreatiivsetele väärtustele kaitse-eesmärgi, sh matkaraja rajamise Muratsi poolsaarele
planeerimine	meetmed	Kas kaitsealal on vaja aktiivseid kaitsekorralduslikke tegevusi (lisaks LKS alusel kohalduvale kaitsekorrale/piirangutele)?	Jah, täiendav sekkumine on vajalik	EELIS	hoiuala maismaast 94% on määratletud poollooduslike kooslustena, mis vajavad hooldamist ja taastamist
planeerimine	meetmed	Kas kõikide kaitseala kaitse-eesmärkide saavutamiseks kavandati vajalikud meetmed/tegevused?	Kaitsekorralduslikud meetmed on seatud kõikidele asjakohastele kaitse-eesmärkidele, kuid kõik meetmed ei ole SMART	KKK	meetmena on nimetatud ka järelevalvet ja KMH-sid (ei ole SMART); eelarvetabelis need tegevused ei kajastu; kõikidele linnuliikidele, v.a merikotkas, on määratud ühised meetmed, mis pole asjakohane ega SMART; meetmed on loodus- ja linnuala põhised, mitte eraldi hoiuala kohta
planeerimine	meetmed	Kas määratud meetmed näevad ette tegevusi väljaspool kaitseala piire?	Jah	KKK	KKK näeb ette Kasti maastikukaitseala, Kasti lahe hoiuala ja Tulpe merikotka püsielupaiga põhjal Kasti looduskaitseala moodustamise
planeerimine	meetmed	Kas tegevused käsitlesid kõiki kaitsealal tuvastatud ja kaitseväärtusi mõjutavaid survetegureid?	Kõikidel peamistel surveteguritel on vastav meede.	KKK	tekstis on rohkem tegevusi kui eelarvetabelis (tegevuskavas)
rakendamine	sisendid	Kas saab välja tuua muid puudujääke ala kaitsekorraldusega seotud teadmistes/alusinfos (peale seisundiandmete puudujääkide)?	Ei, kaitsekorraldusperioodil ei ole selgunud olulisi puudujääke teadmistes	RT, KKK, EELIS, eksperdiarvamus	(hindaja arvamus)
rakendamine	sisendid	Kas teostatud seire, inventuurid ja/või uuringud annavad piisava teabe, et hinnata ellu viidud tegevuste edukust ja kaitse-eesmärkide saavutamist või nende suunas liikumist?	Seire, inventuurid, uuringud võimaldab hinnata vähem kui poolte (<50%) tegevuste tulemuslikkust/kaitse-eesmärkide saavutatust	EELIS, KKK	koosluste kohta on teave enam-vähem olemas, kuid linnuliikide osas on suuri puudujääke
rakendamine	sisendid	Kui teostatud seire, inventuurid ja/või uuringud ei anna piisavat teavet, siis mida tuleb teha, et puudujääke lahendada?	riiklikud seired siduda siseriiklike kaitstavate aladega; viia ellu KKK-s kavandatud linnustikuseired	EELIS, KKK, KESE	riiklike seireid ja linnustikuseireid kas ei ole tehtud või ei ole nende tulemusi sisestatud EELIS-esse ega KESE-sse
rakendamine	sisendid	Kas seire-, inventuuride ja/või uuringute tulemusi kasutati ala kaitsekorralduse kohandamiseks?	Seiretulemusi on vähesel määral/üksikujuhtumitel kasutatud ala kaitse korralduse/meetmete kohandamiseks	RT	2018. a muudeti hoiuala piiri, kui osa sellest liideti piirneva Kasti maastikukaitsealaga
rakendamine	protsess	Kas huvirühmasid kaasati kaitsekorralduse/tegevuskava planeerimise etapis?	Jah - huvirühmi kaasati	EELIS, KKK	KKK koostas Consultare OÜ; koostamise tööühma kuulusid Kristo Kiiker, Meeli Mesipuu, Fred Peetersoo ja Tiina Kiiker; kaasamiskoosolek toimus 17.08.2010 Vaivere Seltsimajas

Valdkond	Teema	Küsimus	Vastus	Vastamisel kasutatud andmeallikas	Selgitused, lisainfo/vastuse põhjendus
rakendamine	protsess	Kas kaitseala väärtuste ja kaitsekorralduse valdkonnas pädevaid huvirühmasid kaasati kaitsekorralduse/tegevuskava rakendamisse?	Jah, huvirühmi kaasati, kuid mõned asjakohased huvirühmad jäid kaasamata ja/või kaasamine toimus pigem informeerimise mitte konsulteerimise tasemel	KKK	KKK-s mainitakse ühe huvigrupina RMK-d, kuid kusagil ei kajastu RMK kaasamine, kuigi 240 ha hoiuala maast on riigimaa, mida haldab RMK.
rakendamine	protsess	Kas konsultatsioonide või tegevuste koordineerimise käigus tekkis teadaolevaid konflikte (vastasseise)?	Jah - tekkis konflikte	KIRKE, RT, KKK	KKK koosoleku (17.08.2010) protokolli ja MKA kaitse-eeskirja eelnõu koosoleku (13.06.2017) protokolli ükski vastasseis ei kajastu, kuid eelnõu seletuskirjas on viide ühele maaomanikule, kes ei soovinud oma seni hoiualal oleva maa arvamist kaitseala koosseisu, kuna soovis jätkata linnujahiga oma maal
rakendamine	protsess	Nimetage olulisemad konfliktkohad	kaitsekorra/piirangute rangus	KIRKE	KIRKE-s on mitmeid dokumente ebaseaduslike ehitiste kohta hoiualal (nt 28.10.2025 nr 7-28/25/20539-2, 27.10.2025 nr 7-28/25/5741-4, 15.08.2024 nr 7-28/24/16710-2, 13.12.2023 nr 7-9/23/23113-2 jne)
väljundid	meetmed	Milline on kavas määratud poollooduslike koosluste (niiduelupaikade) taastamistööde ellu viimise seis?	Vähem kui pool (<50%) planeeritud taastamistöödest on rakendatud	EELIS, KeA, RMK	52 ha suurusest Muratsi puisiidust on taastatud RMK poolt 2025. a 4,97 ha, KeA korraldamisel 2017. a 2,59 ha ja ja 2019. a sama 2,59 ha uuesti (alates 2020. a hoolduses); ettenähtud kadastike taastamisi pole ilmselt tehtud (või on need nüüd loodudeks taastatud); KKK väliselt on taastatud rannaniite, loodused ja puiskarjamaid
väljundid	meetmed	Milline on kavas määratud märgaladega ja veekogudega (sooelupaigad, jõed, järved) seotud taastamistööde ellu viimise seis?	Ei ole asjakohane	KKK	KKK märgalade ja veekogudega seotud taastamistöid ette ei näe
väljundid	meetmed	Milline on koosluste hooldamistööde ellu viimise seis?	Vähem kui pool (<50%) hooldust vajavate koosluste pindalast on hooldusesse võetud.	EELIS	EELIS-e järgi on hoiualal poollooduslike kooslusi 944 ha, millest 2025. a oli hoolduses 358,77 ha e 38% (2012. a oli hoolduses 185,71 ha e 19,7%; 2015. a vaid 120,8 ha e 12,8%)
väljundid	meetmed	Milline on kavas määratud liigikaitsetööde ellu viimise seis?	Ei ole asjakohane	KKK	KKK liigikaitsetöid ette ei näe
väljundid	meetmed	Milline on kavas määratud muude otseselt kaitseväärtustele suunatud meetmete (hooldus-, taastamis- ja ohjamismeetmed jms) ellu viimise seis?	Vähem kui pool (<50%) planeeritud meetmetest on rakendatud	KKK, RMK	KKK näeb ette rebaste arvukuse vähendamise väikesaartel ja laidudel (1. prior.), kuid puudub teave rebaste küttimise kohta; RMK on 2019. a taastanud 550 m Suur-Tulpele viiva tee kõige olulisema lõigu (KKK-s oli kogu tee taastamine 2500 m ulatuses 3. prior. tegevus aastaks 2016)
väljundid	meetmed	Millised I ja II prioriteediga meetmed on tähtsajaks rakendamata ja miks?	poollooduslikest kooslustest on üle poole hooldamata ja rebased on ilmselt ohjamata (vastav info puudub)	EELIS, KeA, KIRKE	ilmselt puudub maaomanikel motivatsioon oma maad hooldada (või seda hooldada lasta) ning jahimeestel puudub motivatsioon rebaseid küttida
väljundid	meetmed	Kas I ja II prioriteediga inventuurid, seire ja uuringud on ellu viidud?	Vähem kui pool (<50%) planeeritud meetmetest on rakendatud	EELIS	liigiandmestik on jätkuvalt väga kesine
väljundid	meetmed	Kas I ja II prioriteediga ala valitsemisega seotud meetmed (kavad, kaitse-eeskirjad jms) on ellu viidud?	Vähem kui pool (<50%) planeeritud meetmetest on rakendatud	KKK, RT, KeA	tulemuslikkuse vahehindamine ja Natura standardandmebaasi ajakohastamine on üldse tegemata, Kasti MKA kaitse-eeskirja on 2018. a küll uuendatud, kuid "Kasti maastikukaitseala, Kasti lahe hoiuala ja Tulpe merikotka püsielupaiga baasil looduskaitseala moodustamine" on jätkuvalt tegemata

Valdkond	Teema	Küsimus	Vastus	Vastamisel kasutatud andmeallikas	Selgitused, lisainfo/vastuse põhjendus
väljundid	meetmed	Kas I ja II prioriteediga rekreatsiooni ja keskkonnaharidusega seotud meetmed on ellu viidud?	Üle poole (50-90%) planeeritud meetmetest on rakendatud.	KKK, MaRu	Muratsi sadamasse on infotahvel paigaldamata (jätkuvalt "planeeritav"); kavandatud 11 tähist on kõik paigaldatud
väljundid	meetmed	Kas hinnataval perioodil on lisaks ellu viidud sellised kaitse-eesmärke toetavaid tegevusi, mis ei ole ette nähtud kavaga?	Vätta poolsaarele on paigaldatud LIFE to Alvars projekti infostend; LIFE to Alvars projekti raames on taastatud loopealseid; aastatel 2014-2022 rajati 12,6 km karjatarasid ja taastati 175,7 ha pärandkooslusi (rannaniidud, lood, puisniidud ja -karjamaad), lisaks taastas RMK aastatel 2015-2025 taastanud 32 ha pärandkooslusi	KeA, RMK, KKK	taastatud alade hulgas on osaliselt ka KKK-s ettenähtud Muratsi puisniidu taastamine ja kadastike taastamine, kuid KKK-s on kavandatud taastamised täpsemalt määratlemata (vt ka küsimuse 12a vastuse selgitust)
väljundid	tulemused	Milline on nende liikide seisund, mille kaitseks ala on määratud?	Vähem kui poolte (<50%) (suunis)liikide seisund on stabiilne või paranenud	RT, EELIS	5 suunisliigist (niidurüdi, sarvikpütt, soopart, merivart ja tõmmukajakas) on seisund sama või paranenud vaid sarvikpütil (2022. a leiti 2 paari); 10 suunisliigist (eelmistele lisaks täpikhuik, laululuik, suurkoovitaja, sooräts ja väikeluik) on seisund paranenud väikeluigel (2015. a kolmes kohas 11 + 542 + 9 is, 2026. a 150 is)
väljundid	tulemused	Kui asjakohane, siis milliste väärtuste seisund on halvenenud?	niidurüdi, soopart, merivart ja tõmmukajakas, täpikhuik, laululuik, suurkoovitaja, sooräts jne	EELIS	piirkonnas olevate (kuid hoiuala kaitseväärtuseks mitte olevate linnuliikide) merikotka seisund on enam-vähem sama, naaskelnoka seisund on vist isegi paranenud ja 2019. a leiti 1 paar tutt-tiire (2022. a samas kohas kahjuks 0-vaatlus)
väljundid	tulemused	Kui alla 90% liikide seisund on stabiilne või paranenud, siis palun tooge välja liikide seisundi halvenemise põhjused ja/või, millised tegevused on teie arvates vajalikud, et saavutada paremaid tulemusi?	linnustikku mõjutab ilmselt enim väikekiskjate kõrge arvukus ja piisavalt ulatuslike lagealade kahanemine ebapiisava hoolduse tõttu, kuid põhjus võib olla ka seireandmete puudumine või puudulikkus	eksperdiarvamus	vajalik on väikekiskjate ohjamine, suuremate lagealade taastamine ning asjakohased teadusuuringud (hindaja arvamus)
väljundid	tulemused	Milline on nende elupaikade seisund, mille kaitseks ala on määratud?	Üle poolte (50-90%) kaitseväärtuste seisund on paranenud või jäänud samaks.	EELIS	tüüpide 1110 ja 1160 kohta puudub info jätkuvalt, tüüpide 1620 ja 6530* esinduslikkus on varasema (KKK) A asemel C ning tüübi 9070 esinduslikkus on A asemel B, tüüpide 1630* ja 6280* pindala on suurenenud üle kahe korra, tüübi 6210 pindala üle 17 korra, tüübi 5130 pindala on pisut kahanenud (ilmselt looks taastamise tõttu), tüübi 6410 pindala on pisut suurenenud, tüüpide 9010* ja 9080* seisund on jäänud samaks; juurde on leitud tüüpi 1150* (1,33 ha C), 1170* (49,84 ha C) ja 6450 (34,29 ha A); 2025. a inventuuri andmed ei ole veel EELIS-es ja neid pole käesolevas hindamises kasutatud
väljundid	tulemused	Kui asjakohane, siis milliste elupaikade seisund on halvenenud?	tüübid 1620, 5130, 6530* ja 9070	EELIS	jätkuvalt puudub info tüüpide 1110 ja 1160 kohta
väljundid	tulemused	Kui alla 90% elupaikade seisund on stabiilne või paranenud, siis palun tooge välja elupaikade seisundi halvenemise põhjused ja/või millised tegevused on teie arvates vajalikud, et saavutada paremaid tulemusi?	tüübi 1620 seisund võis halveneda andmete täpsustamise tõttu, tüübi 5130 pindala võis väheneda tüüpideks 6280* või 6210 taastamise tõttu, tüüpide 6530* ja 9070 seisund on halvenenud hooldamatuse tõttu	eksperdiarvamus	(hindaja arvamus)
väljundid	tulemused	Milline on ala kaitsekorralduse mõju ökosüsteemi teenustele?	Ökosüsteemi teenuste pakkumine on oluliste muutusteta	ELME	keskmine (7,27 palli 10-palli skaalal; hinnang on antud 29,96% põhjal alast)

Valdkond	Teema	Küsimus	Vastus	Vastamisel kasutatud andmeallikas	Selgitused, lisainfo/vastuse põhjendus
väljundid	tulemused	Millised on olnud muutused ala ökoloogilises sidususes?	Ökoloogiline sidusus on stabiilne	ELME	keskmine (64,38 palli 100-palli skaalal; hinnang on antud 29,70% põhjal alast)
väljundid	tulemused	Kas on tuvastatud ala kaitsekorra rikkumisi?	Jah, on tuvastatud kaitsekorra rikkumisi	OKAS, KIRKE	põhiline probleem on ehitamine rannikule ja merre, lisaks seatud tingimuste mittetäitmine (linnurahu rikkumine, raiematerjali ladustamine valesse kohta jms)
väljundid	tulemused	Kas tuvastatud ala kaitsekorra rikkumistel võib olla (oluline) mõju ala kaitseväärtustele?	Jah, rikkumistel on võimalik (oluline) mõju kaitseväärtustele	eksperdiarvamus	ebaseaduslik ehitustegevus hävitab kaitstavaid elupaigatüüpe ja liikide kasvukohti; linnurahu rikkumine häirib kaitseväärtuseks seatud linnuliike või nurjab pesitsuse; materjali ladustamine valesse kohta võib hävitada sealse kaitsealuse liigi kasvukoha või kahjustada kaitstavat elupaigatüüpi; (hindaja arvamus)
väljundid	tulemused	Kas teie hinnangul on ala kaitsekord olnud sobiv ja piisavalt tõhus kaitse-eesmärkide saavutamise toetamiseks?	Ei, kuid kaitsekorra muutmine on juba töös	eksperdiarvamus	hindaja on viimati tegelenud Saare maakonna hoiualade määrase muutmise eelnõuga 2018. a, misjärel anti menetlus üle Saaremaa kaitseplanerijatele; eelnõu näeb ette Kasti lahe hoiuala kaitseväärtuste muutmise
väljundid	tulemused	Kas määruks nimetatud ala kaitseväärtused on asjakohased ja piisavad?	Ei, kuid kaitse-eeskirja/määruse muutmine on juba töös	eksperdiarvamus	hoiualade määrase muutmisega on alustatud, kuid see on seiskunud
muu	muu	Muud tähelepanekud ja kommentaarid, mida soovite lisada	kaaluda uuesti Kasti MKA ja Kasti lahe HA liitmist; parandada ära piir Sutu lahe HA-ga	EELIS, MaRu, eksperdiarvamus	(hindaja arvamus)

Skoor

	Max skoor	Hindamise skoor	Tulemus (%)
Koondskoor	101	57	56,4%
Üldine	3	3	100,0%
Seisund (planeerimine)	18	9	50,0%
Survetegurid (planeerimine)	9	3	33,3%
Eesmärgid (planeerimine)	9	7	77,8%
Meetmed (planeerimine)	9	8	88,9%
Sisendid (rakendamine)	9	5	55,6%
Protsess (rakendamine)	6	4	66,7%
Meetmed (väljundid)	18	7	38,9%
Tulemused (väljundid)	20	11	55,0%

Üldine	3	3	100,0%
Planeerimine	45	27	60,0%
Rakendamine	15	9	60,0%
Väljundid	38	18	47,4%

Mõisted ja lühendid

Mõiste	Selgitus
Kaitseväärtus	Ala kaitse alla võtmise määru ses/kaitse-eeskirjas nimetatud kaitstav loodusväärtus (kaitse-eesmärk).
Kaitse-eesmärk	Kaitseväärtuse soovitud seisund.
Kava	Kaitstava loodusobjekti kaitsekorralduse aluseks olev tegevuskava: kaitsekorralduskava, liigi kaitse tegevuskava, elupaiga tegevuskava.
KKK	Kaitstava loodusobjekti kaitsekorralduskava.
Kaitsekorraldusperiood	Esmakordsel hindamisel ja ajakohase (s.t kava sisu on olnud üldjoontes jätkuvalt asjakohane) kava olemasolul on hinnatava kaitsekorraldusperioodi alguseks kava algus/koostamise aeg ja perioodi lõpuks hindamise aeg. Kava puudumisel ja/või korduval hindamisel saab kaitsekorraldusperioodiks arvestada hindamistsükli pikkust/eelmise hindamise läbi viimise aega (vastavalt hindamise korraldusele 10 või 12 aastat).
Survetegur	Kaitseväärtuse soodsa seisundi säilimist või saavutamist negatiivselt mõjutav tegur (nt reostuskoormus, häiringud, maaparanduse mõju, intensiivne maakasutus, võõrliikide surve jm)
Kaitsekorralduslikud meetmed	Tegevused, mida tuleb rakendada kaitse-eesmärkide saavutamiseks, sh eesmärkide saavutamist ohustavate mõjutegurite ohjamine. Kaitsekorralduslike meetmete hulka kuulub elupaikade kaitsmine, säilitamine, loomine, taastamine, majandamine. Käesoleva hindamise kontekstis on eristatud: - looduskaitse eesadusest ja/või ala kaitse-eeskirjast tulenev kaitsekord (õigusaktidega kehtestatud piirangud); - kaitseala n-õ aktiivne majandamine ehk täiendavate tegevuste planeerimine läbi tegevuskavade, tööplaanide, toetusprogrammide (nt elupaikade taastamine ja hooldamine, külastustaristu rajamine). N-õ aktiivsete meetmete puhul on omakorda eristatud: - looduskaitsemeetmed/otseselt kaitseväärtustele suunatud meetmed ehk tegevused, mille rakendamisest võib oodata otsest kasu liikide või elupaikade seisundile (nt elupaiga taastamine, elupaiga hooldamine, võõrliigi tõrje). - toetavad meetmed ehk tegevused, mille kasu kaitseväärtustele on kaudne (nt seire seisundi tuvastamiseks, kava koostamine ja tulemuslikkuse hindamine tegevuste planeerimiseks, haridusprogrammid teadlikkuse tõstmiseks, kaitseala tähistamine piirangute rakendamiseks jm)
SMART	Mõistet SMART (specific, measurable, achievable, relevant, time-bound) kasutatakse siinkohal kaitse-eesmärkide ja meetmete kontekstis. "SMART" mudelile vastav eesmärk või meede on konkreetne, mõõdetav, saavutatav, asjakohane ja ajaliselt määratletud.
Väljund (rakendatud tegevus)	Väljunditeks on ellu viidud tegevused ja nende mõõdetavad näitajad: nt taastatud või hooldatud alade pindala, rajatud külastustaristu pikkus, kontrollkäikude arv vms.
Tulemus (saavutatud seisund)	Tulemus on ellu viidud tegevuste abil saavutatud olukord, mis võib olla kirjeldatud läbi liikide ja elupaikade seisundi.
PAME hindamine	PAME (Protected Area Management Effectiveness) on IUCNi WCPA raamistikul põhinev lähenemine, millega hinnatakse kaitsealade valitsemise tulemuslikkust läbi aspekti kaudu — kontekst, planeerimine, sisendid, protsessid, väljundid ja tulemused. PAME hindamine näitab, kui hästi ala juhtimine aitab saavutada seatud looduskaitse eesmärgid.

Survetegurite kategooriad	Selgitus
põllumajandus	(intensiivne) maaharimine, karjatamine, taimekaitsevahendite ja väetiste kasutamine jm
rohumaa de hülgamine	niitmise või karjatamise lõppemine
põllumajandusmaade kuivendamine	põllumajandusmaade maaparandusüsteemid
metsandus	raied, raadamine, metsastamine jm
metsamaade kuivendamine	metsamaade maaparandusüsteemid
kaevandamine	kaevandamine, s.h turbakaevandused
energia tootmine (sh infrastruktuur)	hüdroenergia, tuulepargid, päikesepargid, elektriliinid jm
transport	teed, raudteed, sadamad, maismaa- ja veeliiklus jm
ehitustegevus ja asustus	asustuse laienemine, ehitustegevus, puhketegevused, reostus asustusest, äri- ja tootmistegevusest jm
elusorganismide kasutus	vesiviljelus, kalastamine, jahipidamine, toidu ja muu materjali kogumine loodusest, liikide või elupaikade kahjustamine jm
militaartegevused ja muud inimsekkumised	militaarialad, tarastamine, vandalism
võõr- ja problemaatilised liigid	võõrliigid, probleemsed kodumaised liigid jm
segaallikatest põhjustatud reostus	heited vette, heited pinnasesse, heited õhku, müra, valgusreostus jm
inimtekkelised veerežiimi muutused	maaparandus, veekogude hüdro morfoloogia muutmine, veevõtt jm
looduslikud protsessid	erosioon, eutrofeerumine, koosluste looduslik areng, kisklus, kobraste tegevus, haigused ja parasiidid jm
loodusõnnetused	torm, põleng, maalihe, üleujutus jm
kliimamuutused	põuad, üleujutused, veerežiimi muutused, liikide levikuareaali muutumine jm kliimamuutuste mõjul
muu	

Loodusdirektiivi aruande hinnangud	Selgitus
soodne	favourable = FV
ebapiisav	unfavourable-inadequate= U1
halb	unfavourable-bad = U2
teadmata	unknown=XX